

Andrzej Zbroja

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie

ZASADY OPRACOWANIA STUDIUM WYKONALNOŚCI

1. Cel i zakres studium wykonalności

W procesie przygotowania projektów współfinansowanych ze środków unijnych bardzo istotną rolę odgrywa początkowy etap analiz, obejmujący tzw. **studium wykonalności** (*feasibility study*). Etap ten ma na celu identyfikację możliwości inwestycyjnych oraz określenie zasadności realizacji analizowanego projektu¹. Zgodnie z definicją podaną w Uzupełnieniu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) studium wykonalności powinno stanowić plan projektu, w którym muszą zostać określone i krytycznie przeanalizowane wszystkie szczegóły operacyjne jego wdrażania, a więc uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne, społeczno-kulturowe oraz związane ze środowiskiem naturalnym. Studium wykonalności pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, a w rezultacie – na jasne uzasadnienie celu realizacji projektu.

Studium wykonalności to w dalszej kolejności jeden z podstawowych dokumentów, na podstawie którego dokonywana jest przez instytucję pośredniczącą i instytucję zarządzającą weryfikacja złożonego projektu. Powinno ono zatem stanowić kompendium informacji dotyczących planowanego przedsięwzięcia inwestycyjnego², a szczególnie zgodności z dokumentami programowymi. Pozytywne wnioski z powyższych analiz dotyczących zgodności formalnej i funkcjonalności projektu, potwierdzające celowość jego realizacji, stanowią podstawę do dalszej oceny merytorycznej przedsięwzięcia realizowanego w ramach projektu, obejmują

¹ Projekt – działanie zmierzające do osiągnięcia konkretnego celu. Projekt traktowany jest równorzędnie z przedsięwzięciem, jeśli stanowi ostatni etap do osiągnięcia celu.

² Por.: J. Kawala, M. Modras, E. Kalinowska, *Studium wykonalności dla inwestycji komunalnych*, LEMTECH Konsulting, Kraków 2003, s. 9.

jącej ocenę wykonalności i efektywności. Ocena ta jest dokonywana nie tylko z uwzględnieniem wykonalności technicznej czy efektywności finansowej, ale również pod względem korzyści społecznych czy – w szerokim ujęciu – korzyści ekonomicznych, np. z punktu widzenia wzrostu konkurencyjności regionu.

Studium wykonalności ma za zadanie:

- wstępne określenie zakresu rzeczowego projektu oraz jego głównych parametrów technicznych,
- określenie nakładów inwestycyjnych i eksploatacyjnych,
- opracowanie harmonogramu rzeczowo-finansowego, co pozwala na powiązanie w czasie zakresu rzeczowego projektu ze źródłami jego finansowania,
- identyfikację potencjalnych problemów związanych z realizacją i eksploatacją projektu oraz opracowanie procedur ich przeciwdziałania,
- analizę różnych wariantów realizacji projektu i wybór najkorzystniejszego z nich,
- ocenę efektywności ekonomicznej i społecznej projektu.

2. Struktura studium wykonalności

Zgodnie z wytycznymi instytucji zarządzającej ZPORR dotyczącymi przygotowywania studiów wykonalności struktura studium jest następująca:

1. Wnioski z przeprowadzonej analizy – podsumowanie.
2. Definicja projektu.
3. Charakterystyka projektu.
4. Analiza techniczna i/lub technologiczna.
5. Różne specyficzne analizy danego rodzaju projektu/sektora.
6. Analiza finansowa.
7. Analiza ekonomiczna.
8. Analiza oddziaływania na środowisko – krótkie streszczenie np. raportu z oceny wpływu na środowisko.
9. Załączniki.

Istotnym elementem studium wykonalności jest jego pierwsza część: Wnioski z przeprowadzonej analizy – podsumowanie, w której syntetycznie przedstawiona zostaje zawartość studium wykonalności. Streszczenie to powinno w sposób prosty i zrozumiały dla osób bez przygotowania technicznego zawierać podstawowe zagadnienia omówione w studium.

Definicja projektu zawiera opis przedmiotu projektu oraz jego specyfikę, którą w sposób zwięzły powinien odzwierciedlać tytuł projektu. W dalszej kolejności przedstawiona jest **charakterystyka projektu**, obejmująca cele projektu i wskaźniki ich osiągnięcia, zgodność i komplementarność projektu wobec dokumentów programowych (działań) zarówno unijnych, jak i krajowych oraz analizę trwałości i wykonalności instytucjonalnej projektu.

Analiza techniczna zawiera tzw. analizę opcji, dotyczącą oceny technicznej projektu oraz alternatywnych wariantów jego realizacji. Analiza opcji powinna jednoznacznie wskazywać wykonalność techniczną projektu, zgodność z najlepszą praktyką w danej dziedzinie oraz przedstawiać optymalną relację jakość–cena. **Analiza techniczna** może być wzbogacona dodatkowymi analizami specyficznymi dla danego projektu czy sektora, jeśli takie są możliwe i wymagane przez odrębne przepisy branżowe.

Kolejnymi elementami studium wykonalności projektów współfinansowanych ze środków unijnych są **analiza finansowa i analiza ekonomiczna**. Analizy te mają na celu z jednej strony ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej wnioskodawcy w warunkach realizacji planowanej inwestycji, z drugiej zaś wykazanie, czy planowane przez niego przedsięwzięcie inwestycyjne w proponowanym kształcie jest opłacalne.

Analiza finansowa wymagana w studium wykonalności do projektów finansowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego obejmuje projekcje finansowe, które pozwolą na ocenę przepływów pieniężnych z punktu widzenia wnioskodawcy (inwestora) oraz **ocenę efektywności projektu**, a w szczególności dotyczące:

- 1) harmonogramu nakładów inwestycyjnych na realizację projektu,
- 2) źródeł finansowania projektu,
- 3) programu sprzedaży oraz kalkulacji przychodów,
- 4) prognozy kosztów eksploatacyjnych,
- 5) prognozy rachunku zysków i strat.

Harmonogram nakładów inwestycyjnych obejmuje nakłady rzeczowo-finansowe niezbędne do realizacji inwestycji w ujęciu czasowo-kosztowym na podstawie dokumentacji źródłowej m.in. kosztorysu inwestorskiego czy ofert ewentualnych wykonawców i faktycznych nakładów na prace przygotowawcze³. Z planowanych nakładów inwestycyjnych będzie bezpośrednio wynikać wysokość niezbędnych źródeł ich finansowania. Źródła finansowania projektu obejmują środki własne i środki unijne. Globalna struktura źródeł finansowania projektu związana jest z uwarunkowaniami formalnymi wynikającymi z wytycznych ZPORR. W odniesieniu do działania 1.3.2 Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia oraz działania 3.5.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia realizowany projekt powinien być sfinansowany w 25% ze środków własnych inwestora a 75% środków będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Z przyjętego programu sprzedaży w ujęciach ilościowym i wartościowym powinna wynikać projekcja przychodów jednostki przy założeniu kontynuowania

³ J. Kawala, T. Bagiński, Z. Jędrzejewski, *Sposób na finansowanie inwestycji komunalnych. Jak skutecznie przygotować inwestycję pod wymogi funduszy pomocowych*, LEMTECH Konsulting, Kraków 2001, s.122-127.

działalności bez realizacji inwestycji oraz przy założeniu realizacji inwestycji wraz z kalkulacją i założeniami towarzyszącymi kalkulacji (jeśli projekt generuje przychody).

Prognoza kosztów eksploatacyjnych powinna umożliwić wyznaczenie zmiany kosztów wywołanych przedsięwzięciem na podstawie kalkulacji różnicy w kosztach między wariantem realizacji przedsięwzięcia a wariantem bazowym (zaniechania przedsięwzięcia). W celu wyznaczenia zmiany kosztów należy sporządzić prognozę kosztów przy założeniu zaniechania inwestycji oraz prognozę kosztów przy założeniu jej realizacji.

Prognoza rachunku zysków i strat projektu jest konsekwencją projekcji finansowych w zakresie przychodów ze sprzedaży i kosztów eksploatacyjnych. Różnica pomiędzy rachunkiem wyników w wariantcie bazowym (zaniechanie inwestycji) a rachunkiem wyników w wariantcie realizacji przedsięwzięcia daje podstawę do oceny dochodu netto projektu.

Omówione powyżej projekcje finansowe stanowią podstawę do sporządzenia prognozy rachunku przepływów pieniężnych inwestora w okresie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia inwestycyjnego. Rachunek przepływów pieniężnych służy do oceny płynności finansowej inwestora w tzw. ujęciu kasowym (z punktu widzenia wpływu i wypływu pieniądza). Jeśli przepływy pieniężne są ujemne, to w którymkolwiek roku realizacji lub eksploatacji inwestycji należy wyjaśnić źródła pokrycia powstałego deficytu. Rachunek przepływów pieniężnych sporządza się również w odniesieniu do dwóch przypadków: zaniechania inwestycji oraz jej realizacji, co pozwala ustalić różnicowe przepływy pieniężne, które powstaną w wyniku realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego. Na podstawie tych przepływów pieniężnych (różnicowych) należy wyznaczyć finansowe wskaźniki efektywności przedsięwzięcia z uwzględnieniem prostych metod oceny efektywności inwestycji, tj. prostego okres zwrotu, prostej stopy zwrotu oraz metod dyskontowych, tj. zaktualizowanej wartości netto (NPV) i wewnętrznej stopy zwrotu (IRR).

Celem analizy ekonomicznej jest oszacowanie efektu netto projektu tworzącego koszty i korzyści w pewnym przedziale czasu. Efekty ekonomiczne można określić przez zastosowanie alternatywnych metod realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego bądź porównanie kosztów i korzyści w wariantcie bazowym (zaniechania inwestycji) z kosztami i korzyściami w wariantcie realizacji inwestycji. W pierwszym przypadku efekt netto projektu będzie stanowiła różnica między korzyściami a wydatkami dotyczącymi alternatywnych metod realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego; w drugim zaś przypadku efekt netto projektu może być oceniany na podstawie:

- 1) wskaźników efektywności (oszczędności) kosztowej dotyczących wariantu bazowego i wariantu realizacji inwestycji,
- 2) opisu i kwantyfikacji efektów społecznych inwestycji,
- 3) analizy wskaźnikowej.

W ramach analizy ekonomiczno-finansowej przeprowadzana się również tzw. analizę wrażliwości, mającą na celu przedstawienie wpływu niektórych czynników na efektywność finansową danego projektu, mierzoną np. wartością wskaźników NPV i IRR. Badanie możliwych zmian tych czynników pozwala określić, które z nich mają najsilniejszy, a które najsłabszy wpływ na projekt.

W projektach, w których wymagane jest polskim prawem wykonanie oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z wymaganiami prawa wspólnotowego (Dyrektywa Rady 85/337/EWG w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć na rzecz środowiska), należy zawrzeć krótkie streszczenie np. raportu z oceny wpływu na środowisko.

3. Analiza przypadku

Analizie poddano studia wykonalności dwóch zróżnicowanych rodzajowo projektów tj. projektu infrastrukturalnego w zakresie infrastruktury drogowej oraz projektu modernizacji pracowni rtg w SPZOZ.

Porównaniu poddano poszczególne części studium wykonalności tych projektów. Są to:

1. Wnioski z przeprowadzonej analizy – podsumowanie

Projekt infrastrukturalny	Projekt modernizacyjny
W części tej określono cel generalny projektu, cele podstawowe i główne zadania oraz określono uwarunkowania realizacji projektu.	

Bez względu na charakter projektu w podsumowaniu studium wykonalności przedstawiono syntezę jego zawartości. Określono cel i zakres projektu oraz techniczno-ekonomiczne warunki jego realizacji na podstawie wyników i wniosków z przeprowadzonych analiz.

2. Definicja projektu

Projekt infrastrukturalny
Przedmiotem projektu jest przebudowa drogi wojewódzkiej związanej z: – poszerzeniem drogi, – przebudową ciągów pieszych i zatok postojowych, – budową ekranów akustycznych, – korektą geometrii skrzyżowań, – wykonaniem oznakowania poziomego i pionowego, – przebudową sieci odwodnieniowej.
Projekt modernizacyjny
Przedmiotem projektu jest modernizacja pracowni rtg SPZOZ związanej z: – przebudową pomieszczeń w celu dostosowania do wymogów ustawy Prawo atomowe, – zakupem wysokiej jakości aparatury diagnostycznej, – ucyfrowieniem pracowni rtg.

Podana specyfikacja określa przedmiot projektu, w sposób jednoznaczny określa jego etapy realizacji i poszczególne zadania inwestycyjne.

3. Charakterystyka projektu

Projekt infrastrukturalny
<p>Obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opis wnioskodawcy projektu, – opis lokalizacji projektu, – kontekst makroekonomiczny projektu w aspekcie rozwoju infrastruktury drogowej województwa, – analizę otoczenia społeczno-gospodarczego projektu z uwzględnieniem danych demograficznych, istniejących uwarunkowań realizacyjnych wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, charakterystyki ruchu drogowego oraz uwarunkowań administracyjno prawnych, – rozpoznane problemy związane ze złym stanem nawierzchni, niespełnieniem wymogów UE w zakresie bezpieczeństwa drogowego, brakiem ciągów pieszych i zatok postojowych, – logikę interwencji w odniesieniu do komplementarności względem rozwoju województwa w zakresie infrastruktury drogowej, jak również kontynuacji projektu rozbudowy drogi finansowanej ze środków Phare 2002, rezultatów osiągniętych w wyniku realizacji projektu, którymi będą skrócenie czasu przejazdu i zwiększenie nośności drogi oraz produktów będących bezpośrednim i materialnym efektem realizacji projektu, – analizę instytucjonalną samorządu województwa w aspekcie wykonalności instytucjonalnej projektu, statusu prawnego beneficjenta oraz trwałości projektu, – analizę prawną wykonalności projektu.
Projekt modernizacyjny
<p>Obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opis wnioskodawcy projektu, – opis lokalizacji projektu, – uzasadnienie projektu z punktu widzenia bieżącego stanu wyposażenia pracowni rtg, jakości, dostępności i efektywności badań diagnostycznych, – analizę otoczenia społeczno-gospodarczego projektu z uwzględnieniem analizy demograficznej i stanu zdrowia społeczności lokalnej, – rozpoznane problemy związane ze złym stanem wyeksploatowanej aparatury lub jej brakiem oraz wysokimi kosztami eksploatacji przestarzałego sprzętu diagnostycznego, – logikę interwencji w zakresie komplementarności względem strategii ochrony zdrowia województwa, rezultatów osiągniętych w wyniku realizacji projektu, a mianowicie liczby zakupionej aparatury diagnostycznej i wskaźnika zużycia aparatury oraz produktów będących bezpośrednim i materialnym efektem realizacji projektu odnoszącym się do liczby zrealizowanych badań radiologicznych, – analizę instytucjonalną projektu z punktu widzenia posiadanych zasobów ludzkich i trwałości projektu.

Przedstawiona charakterystyka wynika ze specyfiki projektu, jego otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rozpoznanych problemów. Wymogiem formalnym jest to, aby projekty współfinansowane ze środków unijnych były komplementarne względem dokumentów strategicznych na poziomach krajowym, regionalnym lub lokalnym. Ze względu na to beneficjenci określili spójność swoich projektów ze strategiami sektorowymi i wojewódzkimi dotyczącymi infrastruktury drogowej czy ochrony zdrowia. Zawarta w tej części studium wykonalności analiza instytucjonalna i prawna wskazuje na możliwości wykonawcze beneficjenta, jego potencjał

organizacyjny i ludzki oraz uwarunkowania formalno prawne, jak również na zdolność do zachowania trwałości projektu.

4. Analiza techniczna i/lub technologiczna

Projekt infrastrukturalny	Projekt modernizacyjny
Zostały określone etapy realizacji projektu w postaci harmonogramu rzeczowego wraz ze ścieżką krytyczną jego realizacji.	Przedstawiono zasadnicze etapy realizacji projektu w postaci harmonogramu czasowo-czynnościowego wraz ze ścieżką krytyczną jego realizacji.

Analiza techniczna uwzględnia specyfikę projektu, opcjonalność oraz optymalizację czasową jego realizacji. Przedstawiony harmonogram realizacji projektu uwzględnia w obu analizowanych projektach czynności organizacyjne związane głównie z procedurą zamówień publicznych przed rzeczową jego realizacją. Szczegółowe zaplanowanie czasu realizacji poszczególnych etapów/zadań oraz ich koordynacja były podstawą do określenia ścieżki krytycznej realizacji projektu.

5. Analizy specyficzne dla sektora

Projekt infrastrukturalny	Projekt modernizacyjny
Analizy ruchowe obejmujące takie zagadnienia jak: – natężenia ruchu pojazdów samochodowych na drogach województwa, – prędkość a bezpieczeństwo ruchu, – porównanie bezpieczeństwa z krajami OECD	Brak

Analiza ruchowa dostarcza danych do: wymiarowania nawierzchni, projektowania geometrii poszczególnych elementów drogi, ustalania typów i konstrukcji obiektów, projektowania urządzeń sterowania ruchem, analizy bezpieczeństwa ruchu, ocen oddziaływania na środowisko i analiz efektywności ekonomicznej.

6. Analiza finansowa

Projekt infrastrukturalny
Analizy: – sytuacja finansowa wnioskodawcy, – montaż finansowy projektu, – prognoza kosztów, – prognoza przepływów środków pieniężnych.
Projekt modernizacyjny
Analizy: – sytuacja finansowa wnioskodawcy, w celu określenia potencjału współfinansowania, – źródła finansowania z uwzględnieniem szczegółowego harmonogramu rzeczowo-finansowego projektu, – prognoza liczby badań, kosztów eksploatacyjnych, – prognoza rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów środków pieniężnych, – finansowa efektywność projektu.

Analiza finansowa dotyczy badania sytuacji finansowej wnioskodawcy w celu określenia potencjału współfinansowania, zmian przepływów pieniężnych beneficjenta z uwzględnieniem źródeł finansowania i prognozy kosztów oraz finansowej efektywności projektu. W odniesieniu do projektów z zakresu infrastruktury drogowej nie jest wymagana analiza finansowa efektywności projektu.

7. Analiza ekonomiczna

Projekt infrastrukturalny
<p>Korzyści:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa układu sieci drogowej, a tym samym dostępności do najważniejszych ośrodków w regionie, – rozwój bazy turystycznej w wyniku poprawy infrastruktury drogowej, – zmniejszenie liczby wypadków, – oszczędności czasu podróży, – zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów, – zmniejszenie niekorzystnego wpływu na środowisko. <p>Analiza wrażliwości przy założeniu zmienności następujących czynników:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kosztów przebudowy drogi, – prognozowanego nasilenia ruchu.
Projekt modernizacyjny
<p>Korzyści:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie dostępności do badań profilaktycznych, – poprawa jakości badań diagnostycznych, – poprawa warunków pracy. <p>Analiza wrażliwości przy założeniu zmienności następujących czynników:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stopy dyskonta, – efektu ekonomicznego, – nakładów inwestycyjnych.

Analiza ekonomiczna koncentruje się w obu projektach na korzyściach społecznych powstałych w wyniku realizacji tych projektów. W projekcie infrastrukturalnego zastosowano ocenę tych korzyści metodą opisową, a w projekcie modernizacyjnym – metodę efektywności kosztowej, kwantyfikując poziom obniżenia bądź zaniechania kosztów w wyniku realizacji projektu. W tej części studium wykonalności przedstawiono również tzw. analizę wrażliwości, w której zbadano wpływ czynników na efektywność projektu.

8. Analiza oddziaływania na środowisko

Projekt infrastrukturalny
<p>Realizowany projekt ma neutralny wpływ na środowisko, ponieważ nie jest to budowa drogi, lecz przebudowa istniejącej drogi wraz z towarzyszącą infrastrukturą. W ramach projektu przewiduje się również budowę kanalizacji deszczowej, a w celu ochrony mieszkańców przed hałasem wybudowanie ekranów akustycznych.</p>
Projekt modernizacyjny
<p>Niniejszy projekt (jego rodzaj oraz zasięg) nie jest wymieniony wśród przedsięwzięć, do których należy sporządzać raport o oddziaływaniu na środowisko.</p>

Oba projekty nie wymagają analizy oddziaływania na środowisko.

9. Załączniki

Zawarte załączniki uwiarygodniają potencjał realizacyjny beneficjenta oraz przyjęte w projektach założenia organizacyjno-techniczno-ekonomiczne.

4. Podsumowanie

Proces przygotowania studium wykonalności projektu wymaga z jednej strony zastosowania właściwej metodologii planowania, z drugiej zaś strony uwzględnienia sposobów realizacji tych planów pod względem rzeczowym, jak i finansowym. **Prawidłowo opracowane studium wykonalności musi spełniać podstawowe zasady racjonalnego i skutecznego planowania**, a w szczególności musi wskazywać na jego⁴:

- 1) celowość,
- 2) wykonalność,
- 3) zgodność,
- 4) racjonalność,
- 5) kompletność,
- 6) dokładność,
- 7) operatywność,

Celowość oznacza konieczność wyznaczenia celów projektu oraz wskazanie sposobów ich realizacji i pomiaru zaawansowania w czasie. **Wykonalność** jest związana zarówno z realizacją techniczną projektu zgodnie z przedstawionym harmonogramem rzeczowym, ale również – a jeżeli nie przede wszystkim – z możliwością sfinansowania projektu. Każdy projekt musi być spójny, co w przypadku studium wykonalności projektu współfinansowanego ze środków unijnych oznacza zgodność zewnętrzną i wewnętrzną. **Zgodność zewnętrzną** musi wynikać ze spójności z celami i kryteriami zawartymi w sektorowym programie operacyjnym, w ramach którego będzie realizowany projekt i podstawowym dokumentem realizacji polityki Unii Europejskiej, jakim jest Narodowy Plan Rozwoju, a także z innymi branżowymi czy gospodarczymi dokumentami strategicznymi, np. Narodowym Planem, Ochrony Zdrowia czy ze strategią rozwoju danego województwa. **Zgodność wewnętrzną** oznacza niesprzeczność założeń organizacyjnych, technicznych i ekonomicznych w aspekcie zarówno przedmiotowym, jak i czasowym oraz w płaszczyźnie strategicznej i operacyjnej, a także spójność z wnioskiem aplikacyjnym. **Racjonalność projektu** przejawia się w tym, że przy jego opracowywaniu

⁴ Por.: E. Filar, J. Skrzypek, *Biznes plan*, Poltext, Warszawa 2005, s.18 oraz A. Zbroja, *Biznesplan w procesie restrukturyzacji – narzędzie współczesnego menedżera finansowego*, [w:] *Menedżer XXI wieku*, red. E. Bojar, TNOiK, Lublin 2004, s. 51.

oparto się na najnowszej i rzetelnej wiedzy, która umożliwi obiektywnie, wiarygodnie i kompletnie opisanie zarówno stanu obecnego, jak i przyszłego. **Kompletność** studium wykonalności projektu oznacza konieczność uwzględnienia wszystkich tych aspektów, które determinują osiągnięcie celów projektu. **Dokładność** opracowania projektu, jego horyzontu czasowego zależy od tego, w jakim stopniu szczegółowość jest wymagana danym programem operacyjnym. **Operatywność** oznacza prostotę opracowania, którego struktura jest przejrzysta i czytelna, a język dostępny i zrozumiały.

Warunkiem koniecznym do sporządzenia prawidłowego studium wykonalności dotyczącego projektów dofinansowywanych z funduszy unijnych jest bezwzględna znajomość dokumentów programowych opisujących „filozofię” unijnej pomocy oraz wyznaczone jej cele. W szczególności należy zapoznać się z:

1) celami i kryteriami wynikającymi z programu operacyjnego (zgodność celów ogólnych i szczegółowych z przewidzianymi w Uzpełnieniu programu),

2) kryteriami wynikającymi z wytycznych właściwego ministerstwa (zależnie od rodzaju realizowanego projektu), np. z wytycznych dotyczących zasad sporządzania poszczególnych elementów studium wykonalności,

3) kryteriami wynikającymi z kart oceny merytorycznej projektu (zawarte w Uzpełnieniu programu określają wagę i liczbę punktów związanych z każdym kryterium).

Sporządzenie kompletnego studium wykonalności stanowi duże wyzwanie dla jego autorów – powinni oni posiadać interdyscyplinarną wiedzę z zakresu prawa, techniki, ekonomii i programów unijnych. Dlatego też studia wykonalności do projektów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej najczęściej są zlecanie zewnętrznym firmom doradczym. Oczywiście posiadanie studium wykonalności profesjonalnie sporządzonego przez doradców nie zwalnia zarządzających przedsiębiorstw, którzy są przecież realizatorami planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, z posiadania wiedzy z zakresu objętym studium wykonalności. Wynika to również z tego, że w trakcie realizacji projektu wymagany jest stały monitoring efektów (wskaźników) założonych w projekcie, co nie zawsze uświadamiają sobie wnioskodawcy na etapie sporządzania studium wykonalności i wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu. Brak organizacyjnego przygotowania do realizacji projektu i niezajomość zarządzania projektem mogą być później istotną przyczyną trudności z osiągnięciem celów przyjętych w studium wykonalności. W konsekwencji może to doprowadzić do zaniechania dofinansowania projektu przez instytucję finansującą. Stąd też jest konieczne, aby jednostki zlecające te prace na zewnątrz współuczestniczyły w tworzeniu dokumentów, ułatwi to bowiem późniejszą kontrolę realizacji projektu.

Literatura

- [1] Burnat-Mikosz M., *Pomoc Unii Europejskiej dla przedsiębiorców*, C.H.Beck, Warszawa 2004.
- [2] Filar E., Skrzypek J., *Biznes plan*, Poltext, Warszawa 2005.
- [3] Kawala J., Bagiński T., Jędrzejewski Z., *Sposób na finansowanie inwestycji komunalnych. Jak skutecznie przygotować inwestycję pod wymogi funduszy pomocowych*, LEMTECH Konsulting, Kraków 2001.
- [4] Kawala J., Modras M., Kalinowska E., *Studium wykonalności dla inwestycji komunalnych*, LEMTECH Konsulting, Kraków 2003.
- [5] Skrzypek J., *Jak korzystać z strukturalnych UE*, TWIGGER SA 2004.
- [6] Zbroja A., *Biznesplan w procesie restrukturyzacji – narzędzie współczesnego menedżera finansowego*, [w:] *Menedżer XXI wieku*, red. Bojar E., TNOiK, Lublin 2004.

PRIVATE HEALTH INSURANCE IN POLAND

Summary

In article the rules of feasibility study elaboration in agreement with requirements stood to all projects which are realized within the limits of Operational Programm Regional Development, financed by European Regional Development Fund (ERDF). The main accent laid on compactness of each part of feasibility study together with their readable.